

програм, створення нових навчальних курсів, впровадження нових технологій та ін. Це сприяє тому, що освітні послуги стають більш якісними та відповідають сучасним потребам.

3. Збільшення залучення та мотивації учасників проекту. Проектний менеджмент передбачає чітке визначення ролей та відповідальності учасників проекту, а також регулярний зворотний зв'язок та оцінку їхньої роботи. Це сприяє тому, що учасники проекту відчують себе більш залученими та мотивованими до його успішного завершення.

4. Економія ресурсів. Проектний менеджмент допомагає раціонально використовувати ресурси, такі як час, кошти, матеріали та людські ресурси. Це сприяє не лише економії засобів, але й підвищенню ефективності роботи закладу освіти.

5. Покращення комунікації та співпраці. Проектний менеджмент передбачає чітку та регулярну комунікацію між учасниками проекту, а також створення середовища для співпраці та обміну досвідом. Це сприяє тому, що учасники проекту краще розуміють один одного та працюють разом більш ефективно.

Ось кілька прикладів того, як проектний менеджмент може використовуватися в діяльності закладів освіти: розробка та реалізація інноваційних освітніх програм; створення нових навчальних курсів; впровадження нових технологій; проведення наукових досліджень; організація заходів та конкурсів; ремонт та будівництво шкіл та інших закладів освіти.

Отже, застосування проектного менеджменту може допомогти закладам освіти досягти своїх цілей та покращити якість освітніх послуг. Це потужний інструмент, який здатний допомогти закладам освіти стати більш ефективними та результативними.

Список використаних джерел:

1. Larson Erik W, Gray Clifford F. Project management : the managerial process. NY : McGraw-Hill Education, 2021. 682 p.

НЕОПАЛИМА КУПИНА ЯК СИМВОЛ ПОЕТИЧНОГО СТВЕРДЖЕННЯ НЕЗНИЩЕННОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ЗЕМЛІ І ЇЇ НАРОДУ

*Бардінова А.О.
Полтава, Україна*

З давніх-давен наш народ шанував квіткові рослини. В Україні квіти завжди сіяли біля хати, попід тином. Вся земля українська потопала в квітах. Мальви діставали стріхи, сині левкої та барвінок вилися попід тином, пишні жоржини нахилили голови – квіти аж за тин, по городу майоріли чорнобривці та нагідки.

Квіти – постійні супутники нашого життя. Їх вишивали на рушниках, скатертинах, малювали на печах і стінах в хаті. Засушені квіти клали під образи, з них робили напої, ліки. Квітковим орнаментом прикрашали одяг.

Квіти на плахті і кирсетці символізували доброту і щедрість душі. Мальви і кучерявий барвінок на рукавах сорочок оберігали людину від хвороби та злого ока. Біла троянда свідчить про цнотливість, волошка – про ніжність і скромність, квітучий барвінок – про вічне кохання. З жоржинами чекають новин, від тюльпанів – освідчення в коханні. Червоні маки означають красу і молодість.

Виявляється, квітами можна сказати все, не промовляючи жодного слова. Лише треба знати символіку, якою вони наділені.

З'ясування символіки однієї з рослин, яка здавна хвилювала українців, про її особливі властивості є метою даної статті.

Неопалима купина. Так називається це зело. Здавна так називалося. Це поетичне відображення долі України та українського народу. Тому люди завжди з пошаною ставилися до нього. Аналіз наукової літератури дозволяє з'ясувати, що ця рослина має свої «так звані національні» корені, про що свідчать писемні пам'ятки літератури, міфи, легенди, фольклор. У зв'язку з воєнними діями на території нашої країни варто нагадати деякі з них.

Давно це було. Два королі – польський та угорський – об'єднали свої війська, щоб разом завоювати Волинь. Прийшли в Зелену Полонину і підступили до стін славного міста Дорогобужа. Захисникам града – княжим воїнам, міщанам і мешканцям довколишніх сіл, які заховалися від нападників за міськими стінами прибульці передали листа. Пропонували без битви відчинити міські брами та вийти в поле без зброї, тобто здатися в полон. За це королі обіцяли усім зберегти життя. В іншому випадку, погрожували тим, що місто буде спалене і на ласку переможців сподіватися нічого.

Коли минув відведений на роздуми час, із Дорогобужа вийшов посланець. Зайди – воїни зустріли його і привели на узвишшя, де на золочених стільчиках возсідали королі.

– Я приніс відповідь на ваш лист, – сказав посланець, і передав угорському та польському владарям бадилину з розчепірчатим, схожим до ясеневого листям та з блідо-рожевим суцвіттям на верхівці.

– Як?! – здивувалися володарі. – Оце й усе?

Посланець вклонився:

– Мені старійшини доручили передати тільки це... А ще веліли сказати, якщо вам цього зілля замало, то ось довкола вас на пагорбі його цвіте скільки завгодно...

Що з посланця візьмеш?

Зібрали королі своїх радників та наймудріших мужів. Думали, думали – ніяк не розуміють, що саме захисники міста сказали їм оцим зелом.

Коли знайшовся один:

– Я знаю це зілля. Воно горить і не згорає.

Він узяв із багаття палаючу скіпку і підніс її до квітучого куща. В ту ж мить увесь кущ спалахнув голубовато-зеленуватим полум'ям. Та ще через мить полум'я згасло. І всі побачили, що кущ стоїть неушкоджений – такий же рожевоквітний, усміхнений.

І всі враз зрозуміли, що саме відповіли захисники Дорогобужа на їхній ультиматум.

Вчені-ботаніки доскіпалися, що нічого надприродного в цьому горінні немає. Просто у спекотний день квітуча рослина виділяє ефірну олію. Отож довкола квітів скупчуються невидима хмара летких речовин. Якщо ж до верхівки куща піднести запалений сірник то ці леткі речовини спалахнуть голубувато-зеленим вогнем. При цьому сама рослина залишається неушкодженою. Саме від цього і пішла народна назва «неопалима купина». Вчені-ботаніки називають рослину прозаїчніше ясенець. Бо листя її справді дещо нагадує листя ясена. А ще в Карпатах подекуди називають неопалиму купину «червоною рутою». Саме про це зело, якщо пригадуємо йдеться у відомій усім пісні Володимира Івасюка «Червона рута».

Сам образ неопалимої купини використовується в Україні досить часто. Зокрема, значною мірою поширення набула ікона, яка так і називається «Неопалима Купина». На ній зображення Богородиці з Сином на руках і вписується у восьмикутну зірку, яка складається з двох – червоного і зеленого – чотирикутників з гострими кутами і увігнутими всередину сторонами. Зелений чотирикутник означає колір куща купини, червоний – колір полум'я, яке охопило рослину. Правда, сама композиція, такої ікони виникла на основі порівняння Богоматері з незгораючим кущем, побаченим, згідно з Біблією, Мойсеєм на горі Фавор. Але деякі художники, особливо самодіяльні, на іконі довкола восьмикутної зірки зображують листя неопалимої купини, а то й розквітлу рослину – ту саму, яка подекуди ще збереглася на узвишсях рідного краю. Ікона «Неопалима купина», виставлена у храмі чи в хаті, нібито оберігає приміщення від пожежі та блискавок, тобто є оберегом не тільки приміщення, а й людей.

Є і християнське свято – Неопалима Купина. Воно відзначається щорічно 17 вересня. Віруючі моляться Неопалимій Купині – Богоматері, – прохаючи захистити дім і худобу від блискавок та вогню.

Таким чином, як з'ясувалося із сказаного вище, народна фантазія приписувала цій рослині різноманітні магичні властивості. Воно й зрозуміло: де ще знайдеш подібне, щоб горіло і не згорало?!

Чи не так і ти, Україно-Мати? У скількох вогнях палала, як страшно Ти горіла впродовж тисячоліть, якими нещастями, голодоморами, геноцидами знищували Тебе, і не знищили.

Бо, Ти, як неопалима купина, оживала й розквітала знову на радість дітям своїм, на зло ворогам.

Особливо поціновується неопалима купина в наш час – час війни на території нашої країни, нагадуючи й водночас стверджуючи незнищенність української землі і її народу.

Список використаних джерел:

1. Колісниченко Ю. Я., Плачинда С. П. Неопалима купина. – К. : Молодь, 1968. – 250 с.

2. Радул О. О. Народна педагогіка про шляхи формування позитивної взаємодії з природним світом. *Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі» (XXVIII КАРИШИНСЬКІ ЧИТАННЯ)* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (м. Полтава, 27-28 травня 2021 р.) / За заг. ред. проф. М.В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2021. – С. 256–264.

НАПРЯМКИ СТАНДАРТИЗАЦІЇ ПРОЦЕСІВ УПРАВЛІННЯ ПРОВЕДЕННЯМ ЗМАГАНЬ З БІЛЬЯРДНОГО СПОРТУ

Безносюк О.О.
Кременець, Україна
Школяр С.П.
Полтава, Україна

Процеси управління передбачають системність і відповідну стандартизацію з метою ефективного досягнення наперед заданого результату учасників проекту [1]. До стандартизації процесів управління проведенням спортивних змагань, в тому числі з більярдного спорту, слід віднести нормативні акти такі як офіційні правила проведення змагань різного рівня, регламенти офіційних змагань, класифікаційних норм та вимог Єдиної спортивної класифікації України з неолімпійських видів спорту та ін., які є основними керівними документами для підготовки і проведення офіційних змагань. Для більярдного спорту вони ґрунтуються на принципах дотримання міжнародного спортивного права і законодавства України в галузі фізичної культури і спорту; дотриманням норм і правил, встановлених Федерацією спортивного більярду України; єдності поглядів регіональних осередків федерації і учасників всеукраїнських змагань в розумінні цілей і завдань організації та проведення всеукраїнських змагань; свободи вибору: участі або неучасті спортсменів у всеукраїнських змаганнях (у всіх або окремих його етапах); пріоритету вищої спортивної майстерності та пріоритетної участі спортсменів, що мають вищі досягнення в більярдному спорті і кращу спортивну підготовку; повного та неухильного дотримання встановлених норм спортивної етики та дисциплінарної практики.

Якість реалізації спортивних заходів визначає напрямки стандартизації процесів управління проведенням змагань з більярдного спорту, зокрема щодо відповідності місця проведення змагань вимогам до спортивних споруд, відповідності більярдного обладнання та інвентарю, дотримання встановленої форми одягу учасниками, присутності їх у встановленій формі на церемоніях відкриття і закриття змагань, дотримання спортивної дисципліни, законів чесної спортивної боротьби, коректності по відношенню до суперників, суддів і офіційних осіб, проходження на вимогу допінг-контролю, взяття перерв, запізнення та неявки на зустріч, затягування гри, неспортивної поведінки, суддівської помилки, протесту, документації змагань та ін.